

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-38>

УДК 336.24:339.56(477)

МИТНІ РЕЖИМИ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ: РЕГУЛЮЮЧИЙ АСПЕКТ ТА ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ

EXPORT AND IMPORT CUSTOMS REGIMES: REGULATORY ASPECT AND TAX CONSEQUENCES

Найденко Олексій Євгенович

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

Гулько Катерина Ігорівна

начальник управління по роботі з персоналом Харківської митниці,
радник митної справи II рангу,
кандидат економічних наук, викладач,

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1717-5937>

Naidenko Oleksii, Hunko Kateryna

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

У статті розглянуто інструменти державного, митного та податкового регулювання застосування митних режимів експорту та імпорту. Зосереджено увагу на проблемах виконання бюджету та зменшення обсягів зовнішньоекономічної діяльності в зв'язку із воєнним станом. Узагальнено перелік регуляторних інструментів щодо здійснення експортних та імпортних операцій. Визначено проблеми та недоліки, пов'язані із державним регулюванням імпорту та експорту. Встановлено відсутність диференційованого підходу держави щодо вартості дозволів та ліцензій на здійснення зовнішньоекономічних операцій. Проаналізовано стан регуляторної політики держави щодо видачі ліцензій на експортні та імпортні операції. Узагальнено умови поміщення товарів в митні режими експорту та імпорту. Охарактеризовано податкові наслідки застосування митних режимів експорту та імпорту. Встановлено неузгодженість норм законодавства щодо визначення податкових наслідків в податковому обліку та умов постачання товарів Інкотермс-2020, що при певних умовах може збільшити податкове навантаження при застосуванні митних режимів експорту та імпорту. Обґрунтовано рекомендації щодо удосконалення державного, митного та податкового регулювання застосування митних режимів експорту та імпорту.

Ключові слова: митні режими, зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, ліцензія, Інкотермс-2020.

The article examines the instruments of state, customs and tax regulation of the application of export and import customs regimes. Attention is focused on the problems of implementing the budget and reducing the volume of foreign economic activity in connection with the martial law. The list of regulatory instruments regarding export and import operations is summarized. Problems and shortcomings related to state regulation of import and export are identified. In particular, attention is focused on the inconsistency of the validity period of the permit for the implementation of import operations and the limit terms of settlements in foreign economic activity, which can complicate the implementation of import operations in the case of payment of an advance to a non-resident. It was established that there is no differentiated approach of the state regarding the cost of permits and licenses for the implementation of foreign economic operations, which does not protect national producers from imported goods. The state of the regulatory policy of the state regarding the issuance of licenses for export and import operations has been analyzed. The conditions for placing goods in the customs regimes of export and import are summarized. The tax consequences of the application of export and import customs regimes are characterized. It was determined that the main problem of the export customs regime is the lateness of VAT refunds to exporters, which does not allow them to fully compete with foreign companies. Also, an important problem remains the lack of implementation of the norms of tax legislation regarding the payment of fines by the state to persons who were not reimbursed

VAT in a timely manner. Attention is focused on the inconsistency of the definition of tax consequences in tax accounting and the conditions of supply of goods of Incoterms-2020, which under certain conditions can increase the tax burden when applying customs regimes of export and import. The recommendations for improving the state, customs and tax regulation of the application of customs regimes of export and import are substantiated.

Keywords: customs regimes, foreign economic activity, export, import, license, Incoterms-2020.

Постановка проблеми. В процесі переміщення товарів через митну територію України, можуть бути застосовано різноманітні митні режими, які регламентуються главою 12 Розділу V Митного кодексу України [1]. Загалом стаття 70 Митного кодексу передбачає застосування 14 митних режимів, половина з яких носить завершений характер, а інша половина – незавершений характер.

До завершених митних режимів, в тому числі відносяться митний режим імпорту та митний режим експорту, порядок застосування яких відображено в главах 13 та 15 Митного кодексу України.

Воєнний стан дуже серйозно скоригував доходну частину Зведеного бюджету України. Вперше за багато років податкові надходження не перевищили 70% та склали 65,6% від загальної суми доходів бюджету [2]. При цьому за митними платежами доходи бюджету значно зменшилися: за ПДВ на 58,6 млрд грн, за акцизним податком – на 62,9 млрд грн, ввізне мито – на 12,7 млрд грн.

За підсумками 11 місяців 2022 року експорт склав 40,7 млрд доларів, що на 20,1 млрд доларів нижче за аналогічний показник у 2021 році. Імпорт склав 49,4 млрд грн, що на 23,4 млрд доларів нижче за показники 2021 року [3].

Тому, в умовах воєнного стану особливо гостро постають питання митного регулювання та митного контролю, з метою здійснення митного оформлення різних груп товарів та визначення податкових наслідків для платників митних платежів.

Особливо це стосується питань регулювання експорту та імпорту, оскільки на початку війни Україна стикнулася з проблемою дефіциту певних видів ресурсів (пальне, електроенергія) та харчових продуктів (сіль, овочі, фрукти).

Ще 24 лютого 2022 року Кабінет Міністрів України постановою № 153 [4] затвердив перелік товарів критичного імпорту, до якого у першій редакції входило 24 товарні позиції згідно УКТ ЗЕД. Поступово цей перелік суттєво розширювався, але 7 липня 2022 року такий перелік було скасовано.

Окрім того значна кількість змін вносилася до Постанови Кабінету Міністрів України від

29.12.2021 року № 1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік» [5], якою фактично заборонявся експорт певних товарних позицій (наприклад, гречка, сіль, паливо рідке, газ природний тощо).

Тобто, це відповідним чином впливало на порядок застосування митних режимів до певних товарних позицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування митних режимів розглядалися багатьма науковцями.

Я. Корнійко [6, с. 79] запропонувала схему основних етапів залучення посередників в експортному ланцюжку доставки товарів, що дозволить спростити та пришвидшити процедури митного оформлення під час проходження митного очищення товарів та узагальнено процедуру митного оформлення вантажів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій з орієнтацією на режим експорту.

Кузьмін О. та Жигало О. [7, с. 32] удосконалили інструментарій митного регулювання експортно-імпортової діяльності.

Р. Лемеха [8, с. 88] наголошує на тому, що «для ефективного розвитку економіки будь-якої країни важливе домінування експорту високотехнологічних товарів із доданою вартістю над імпортом аналогічних товарів, що є показником розвитку національного виробництва та забезпечує стабільне надходження у країну іноземної валюти, що, у свою чергу, забезпечує стабільність національної валюти, а також стимулює залучення нових іноземних інвестицій».

Котиш О. М. та Куценко І. К. [9, с. 75 – 76] зосередили увагу на розробці моделі експортної діяльності.

К. Величко та інші [10, с. 115] вважають, що має посилюватися роль митного регулювання з метою захисту національного ринку, з одного боку, та підтримки національної експортної сфери з іншого.

Л. Ганас та інші [11] запропонували модель сегментування процесу розмитнення міжнародних вантажів підприємством в режимі «імпорт».

На думку Д. Міщенко та Л. Міщенко [12], важливим завданням державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є під-

тримка та сприяння розвитку інноваційних галузей, орієнтованих на експорт.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але у проведених дослідженнях не в повній мірі було конкретизовано засоби державного регулювання експорту та недостатньо повно описано вплив податкових важелів на застосування митних режимів експорту та імпорту.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз порядку застосування митних режимів експорту та реекспорту із виокремленням державних важелів впливу та визначення податкових наслідків при застосуванні зазначених митних режимів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава має право здійснювати регулювання імпорту та експорту операцій, шляхом надання певних дозволів, ліцензій та сертифікатів.

Одним із основним органів виконавчої влади, який здійснює процеси регулювання ЗЕД є Міністерство економіки України та Державна служба експортного контролю.

Так при імпорті товарів дозвіл надається протягом двох робочих днів із дати подання відповідної заяви. При цьому термін дії дозволу обмежується 90 календарними днями від дати його видачі.

Слід зазначити, що цей термін не в повній мірі відповідає граничним строкам розрахунку у ЗЕД. Оскільки дуже часто трапляються ситуації, коли суб'єкти господарювання сплатили аванс нерезиденту, а той з-за різних причин не виконує свої зобов'язання із постачання товарів в митному режимі імпорту. На сьогодні граничний строк розрахунків у ЗЕД становить 180 календарних днів (до початку війни – 365 календарних днів). Невідповідність строків дії дозволу на імпорту та граничних строків розрахунків у ЗЕД дещо ускладнює діяльність суб'єктів господарювання, які здійснюють операції за передоплатою нерезидентів.

Також передбачено отримання дозволу на здійснення імпорту / експорту товарів військового призначення або подвійного використання. При цьому слід зазначити, що вартість такого дозволу, яка була встановлена ще в 2011 році, дуже замала. Найвища вартість встановлена за видачу відкритого дозволу – 4 250 грн. З точки зору експорту, це сприяє зменшенню собівартості реалізації товару. Але, разом із тим неможна встановлювати однакові правила для експорту та імпорту товарів військового призначення або подвій-

ного використання, особливо у воєнний час, коли існує суттєвий дефіцит бюджету.

Ще одним регуляторним механізмом імпорту є видача на запит імпортера сертифіката підтвердження доставки, яким засвідчується факт надходження в Україну товарів, визначених у зазначеному сертифікаті. Наявність такого сертифікату засвідчує, що товар приймається під режим експортного контролю. Такий сертифікат надається на безоплатній основі протягом 10 календарних днів після подання заяви.

Також законодавством передбачено можливість отримання імпортером міжнародного імпортного сертифікату. Це документ який підтверджує зобов'язання українського імпортера імпортувати товари в Україну. У випадку, коли товари не були імпортовані в Україну, особа не має право постачати такі товари до іншої території без отримання відповідного дозволу. Такий сертифікат видається протягом 30 календарних днів після подання відповідної заяви.

При здійсненні експорту товарів мають заповнювати сертифікат EUR.1 або EUR-MED. Ці сертифікати є підтвердженням статусу преференційного походження товару з / без застосування кумуляції.

При цьому при застосуванні сертифікату EUR.1 не передбачено, якщо [13]:

– загальна фактурна вартість партії товарів, що походять з України, не перевищує 6000 євро (для отримання тарифних преференцій в країнах ЄС та ЄАВТ, Чорногорії експортер самостійно декларує походження товарів з України в декларації інвойсі);

– експортер отримав статус уповноваженого (схваленого) експортера (підприємство-експортер, юридична особа, фізична особа-підприємець, що зареєстрована в Україні, за винятком митного брокера, яка здійснює постійні відправлення товарів на умовах угод та має право самостійно оформлювати декларацію незалежно від вартості товару і відповідає вимогам Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера [14]). Такий статус експортери отримують протягом 90 календарних днів після подання заяви. Підтвердженням статусу буде вважатися інформаційний аркуш, який видається митними органами;

– в країні-імпорту (ЄС, ЄАВТ, Чорногорії) товари оподатковуються за нульовою ставкою ввізного мита Митного тарифу Європейського союзу (за винятком положень Правил щодо кумуляції та квот).

Також експортні та імпорتنі операції передбачають отримання ліцензій на їх здійснення. Перелік товарів, експорт чи імпорт яких підлягає ліцензуванню встановлює Кабінет Міністрів України.

Така ліцензія може видаватися протягом 10–30 робочих днів. При цьому на період воєнного часу плата за видачу ліцензії не справляється (у мирний час плата за видачу ліцензії становила від 220 до 780 грн.). Знов ж таки звертаємо увагу на відсутність диференційованого підходу держави щодо розміру плати за видачу ліцензії залежно від виду операції ЗЕД.

Дані Міністерства економіки України [15] свідчать про суттєве збільшення кількості ліцензій, що було видано при експорті чи імпорті. Також в 2021 році взагалі не видавалися індивідуальні ліцензії, в зв'язку з їх відміною (табл. 1).

Процедура поміщення товарів у митний режим імпорту або митний режим експорту майже однакова (табл. 2).

А от податкові наслідки доволі суттєво відрізняються.

При застосуванні митного режиму експорту:

- застосовується нульова ставка ПДВ;
- підакцизні товари не підлягають оподаткуванню;
- вивізне мито нараховується на окремі категорії товарів (жива худоба та шкіряна сировина; насіння олійних культур; брухт чорних металів; брухт легованих чорних та кольорових металів; природний газ).

В процесі застосування митного режиму експорту можуть виникати проблеми щодо застосування умов Інкотермс-2020. Це пов'язано, наприклад з умовою поставання EXW, яка передбачає перехід права власності на товар до покупця на складі продавця. Для уникнення проблем при здійсненні митного оформлення митна декларація має бути оформлена від імені продавця (експортера). Якщо це не буде зроблено, то існує велика вірогідність, що ця операція не буде

Таблиця 1

Інформація щодо видачі ліцензій для операцій ЗЕД, складено за [15]

Вид ліцензії	Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
ліцензії на експорт / імпорт товарів	оформлено (шт.)	8	14	4	654
	надходження коштів до бюджету (тис. грн)	6,2	10,9	3,1	510,1
спеціальні ліцензії на імпорт	оформлено (шт.)	4	31	29	34
	надходження коштів до бюджету (тис. грн)	3,1	24,2	22,6	26,5
разові (індивідуальні) ліцензії	оформлено (шт.)	624	807	82	0
	надходження коштів до бюджету (тис. грн)	3680,9	3384,2	425,5	0

Таблиця 2

Умови поміщення товарів в митні режими імпорту та експорту, складено за [1]

Митний режим імпорту	Митний режим експорту
Відповідальна особа повинна: 1) подати митному органу, що здійснює випуск товарів, документи на такі товари; 2) сплатити митні платежі, якими відповідно до законів України обкладаються товари під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту; 3) виконати вимоги щодо заходів нетарифного регулювання ЗЕД	Відповідальна особа повинна: 1) подати митному органу, що здійснює випуск товарів у митному режимі експорту, документи на такі товари; 2) сплатити митні платежі, якими відповідно до закону обкладаються товари під час вивезення за межі митної території України у митному режимі експорту; 3) виконати вимоги щодо застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД; 4) подати митному органу дозвіл на проведення зовнішньоекономічної операції з вивезення товарів у третю країну (реекспорт)

підпадати під нульову ставку ПДВ, та податкові зобов'язання з податку на додану вартість буде відображатися за методом першої з подій.

Також слід зауважити на існуванні експортного відшкодування ПДВ. З урахуванням воєнного часу інформація щодо відшкодування ПДВ на сайті Державної податкової служби України не оновлюється. Станом на 1 січня 2022 року держава заборгувала платникам ПДВ 23,2 млрд грн.

З урахуванням того, що на початку війни відшкодування ПДВ було призупинено, то сума заборгованості мала продовжувати збільшуватися. Лише у липні 2022 року процес відшкодування ПДВ експортерам було відновлено.

При цьому слід зауважити про недовієвість в умовах мирного часу норми Податкового кодексу України щодо застосування пені у випадку несвоєчасного відшкодування ПДВ. Дана норма хоч і прописана в Податковому кодексі України [16], але реально не виконується.

Одним із недоліків українського законодавства є неврахування вимог Директиви ЄС [17] щодо акцизного оподаткування. Так однією із норм законодавства ЄС є відшкодування акцизних зборів (табл. 3).

При застосуванні митного режиму імпорту:

- ПДВ сплачується на загальних підставах (виключення можуть складати окремі товарні позиції, імпорт яких звільнено від ПДВ – наприклад, міжнародна технічна допомога, гуманітарна допомога);

- акцизний податок сплачується на загальних підставах (включення можуть складати операції з підакцизними товарами, що звільняються від оподаткування – наприклад, ввезення підакцизних товарів для дипломатичних представництв);

- ввізне мито справляється на загальних підставах за ставками, визначеними Митним тарифом України.

Як і при застосуванні митного режиму експорту, при застосуванні митного режиму імпорту також можуть виникати проблеми, пов'язані із умовами постачання товарів Інкотермс-2020, оскільки при цьому застосовуються різні дати певних подій: дата переходу права власності; дата передачі ризиків та вигод; дата митного оформлення.

Тому при застосуванні митного режиму імпорту слід чітко визначати дати виникнення зобов'язань у платника податків при веденні бухгалтерського та податкового обліку.

Висновки. Таким чином, митні режими експорту та імпорту значним чином впливають на процеси ЗЕД.

Разом із тим для удосконалення процесів державного, податкового та митного регулювання застосуванні цих митних режимів пропонується:

- привести у відповідність терміни дії дозволу на імпорتنі операції та граничні строки розрахунків у ЗЕД, для спрощення операцій із нерезидентами на умовах попередньої оплати при застосуванні митного режиму імпорту;

- переглянути розмір суми, які сплачуються за отримання дозволів та ліцензій на

Таблиця 3

Податкові пільги з акцизних зборів в ЄС, складено за [18]

Країна ЄС	Пільгові умови оподаткування
Хорватія, Угорщина, Румунія, Італія, Словенія	перевізники, які експлуатують транспортні засоби з повною масою понад 7,5 тонн, можуть подати заяву на відшкодування частини акцизного збору. При цьому кількість використаного пального не обмежена
Іспанія	часткове відшкодування акцизного збору застосовується для великовагових транспортних засобів з повним приводом більше або дорівнює 7,5 тонни. Існує обмеження у 50 000 літрів на автомобіль на рік щодо обсягів придбаного дизельного пального
Франція	компанії, що експлуатують транспортні засоби з повною дозволеною масою, що дорівнює або перевищує 7,5 тонн отримують право на часткове відшкодування внутрішнього акцизного податку на споживання енергоносіїв
Португалія	часткове відшкодування акцизного збору застосовується для великовагових транспортних засобів з повним приводом більше або дорівнює 7,5 тонни. Існує обмеження у 35 000 літрів на автомобіль на рік щодо обсягів придбаного дизельного пального

здійснення імпорتنих операцій з метою їх збільшення для поповнення доходів бюджету;

– збільшити (на період воєнного часу) перелік товарів, на які встановлюються нульові експортні квоти, з метою недопущення дефіциту товарів в Україні;

– відмінити відшкодування ПДВ за операціями всередині країни. Застосування відшкодування ПДВ має здійснюватися виключно

для експортних поставок, що дозволить зеконномити бюджетні кошти та зменшить витрати часу контролюючих органів на опрацювання податкових декларацій з податку на додану вартість;

– узгодити порядок застосування правил Інкотермс-2020 та митних режимів, з метою спрощення ведення обліку експортних та імпорتنих операцій платниками податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
2. Міністерство фінансів України. Інформація щодо виконання Державного та Зведеного бюджетів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/budget_2022-538.
3. Державна митна служба України. Результати зовнішньоекономічної діяльності за підсумками 11 місяців 2022 року. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/za-11-misiatsiv-2022-roku-tovaroobig-sklav-901-mlrd-1041>.
4. Про окремі питання щодо забезпечення здійснення імпорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 року № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#Text>.
5. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 року № 1424. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text>.
6. Корнійко Я. Р. Митне оформлення товару в режимі експорту: теоретичні аспекти. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 4 (76). С. 79–88. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.079>.
7. Кузьмін О. Є., Жигало О. Ю. Розвиток митного регулювання експортно-імпорتنюї діяльності в умовах використання інноваційної ємності підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 28–34.
8. Лемеха Р. І. Правове регулювання митних режимів за Митним кодексом України та перспективи його вдосконалення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 87. С. 87–96.
9. Котиш О. М., Куценко І. К. Розвиток експортної діяльності підприємства з урахуванням митного регулювання. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11. С. 72–77.
10. Величко К. Ю., Носач Л. Л., Печенка О. І. Особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах євроінтеграційного спрямування. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2019. № 1. С. 109–122.
11. Ганас Л. М., Дорош О. І., Мукан О. В., Ноджак Л. С., Трухан С. М. Особливості митного оформлення міжнародних вантажів в митному режимі “імпорт”. *Ефективна економіка*. 2019. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6959>.
12. Міщенко Д. А., Міщенко Л. О. Теоретичні основи механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1965>.
13. Як отримати сертифікати походження продукції. URL: https://export.gov.ua/5-iaak_otrimuvati_serifikati_rokhodzhennia_produktsii.
14. Про затвердження Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера: наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2014 року № 1013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-14#Text>.
15. Міністерство економіки України. Звіти про діяльність. URL: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5ab7e1e4-e9a5-4c0c-b53a-69d1788c327a&tag=ZvitiProDiiialnist>.
16. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
17. Директива Ради 92/82/ЄЕС "Про апроксимацію ставок акцизних зборів на нафтопродукти" від 19.10.1992 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_371#Text.
18. Excise duties and mechanisms for partial refunds on diesel in Europe. URL: <https://www.cnr.fr/en/excise-duties-and-mechanisms-partial-refunds-diesel-europe>.

REFERENCES:

1. Mytnyy kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 r. no. 4495-VI [Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine of March 13, 2012 no. 4495-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>. (in Ukrainian)
2. Ministry of Finance of Ukraine (2022). Informatsiya shchodo vykonannya Derzhavnoho ta Zvedenoho byudzhe-tiv Ukrainy [Information on the implementation of the State and Consolidated Budgets of Ukraine]. Available at: https://www.mof.gov.ua/uk/budget_2022-538.
3. Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy (2022). Rezul'taty zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti za pidsumkamy 11 misyatsiv 2022 roku [Results of foreign economic activity according to the results of 11 months of 2022]. Available at: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/za-11-misiatsiv-2022-roku-tovaroobig-sklav-901-mlrd-1041>.
4. Pro okremi pytannya shchodo zabezpechennya zdiysnennya importu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.02.2022 roku № 153 [On certain issues regarding the implementation of imports: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 24, 2022 No. 153]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#Text>.
5. Pro zatverdzhennya perelikiv tovariv, eksport ta import yakych pidlyahaye litsenzuvannyu, ta kvot na 2022 rik: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.12.2020 r. no. 1424 [On approval of lists of goods, export and import of which are subject to licensing, and quotas for 2022: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 29.12.2020 no. 1424]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text>.
6. Korniyko, Ya. R. (2021) Mytne oformlennya tovaru v rezhymy eksportu: teoretychni aspekty [Customs clearance of goods in the export regime: theoretical aspects] *Ekonomichnyy visnyk Dniprovs'koyi politekhniki*, 4 (76), 79–88. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.079>.
7. Kuz'min, O. Ye & Zhyhalo, O. Yu. (2020) Rozvytok mytnoho rehulyuvannya eksportno-importnoyi diyal'nosti v umovakh vykorystannya innovatsiyanoi yemnosti pidpryyemstv [Development of customs regulation of export-import activity in the conditions of using innovative capacity of enterprises]. *Biznes Inform*, 4, 28–34.
8. Lemekha, R. I. (2020) Pravove rehulyuvannya mytnykh rezhymiv za Mytnym kodeksom Ukrainy ta perspektyvy yoho vdoskonalennya [Legal regulation of customs regimes under the Customs Code of Ukraine and prospects for its improvement]. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*, 87, 87–96.
9. Kotysh, O. M. & Kutsenko, I. K. (2018) Rozvytok eksportnoyi diyal'nosti pidpryyemstva z urakhuvannyam mytnoho rehulyuvannya [Development of export activity of the enterprise taking into account customs regulation]. *Biznes Inform*, 11, 72–77.
10. Velychko, K. Yu & Nosach, L. L. & Pechenka, O. I. (2019) Osoblyvosti mytnoho rehulyuvannya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti v umovakh yevrointegratsiyanoi spryamuvannya [Peculiarities of customs regulation of foreign economic activity in the conditions of the European integration trend]. *Ekonomichna stratehiya i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, 1, 109–122.
11. Hanas, L. M. & Dorosh, O. I. & Mukan, O. V. & Nodzhak, L. S. & Trukhan, S. M. (2019) Osoblyvosti mytnoho oformlennya mizhnarodnykh vantazhiv v mytnomu rezhymy "import" [Peculiarities of customs clearance of international cargo in the "import" customs regime]. *Efektivna ekonomika*, 3. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6959>.
12. Mishchenko D. A., Mishchenko L. O. (2021) Teoretychni osnovy mekhanizmu derzhavnoho rehulyuvannya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti v Ukraini [Theoretical foundations of the mechanism of state regulation of foreign economic activity in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, 2. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua>.
13. Yak otrymaty sertyfikaty pokhodzhennya produktsiyi (2023) [How to get product origin certificates]. Available at: https://export.gov.ua/5-iaak_otrimuvati_sertifikati_pokhodzhennia_produktsii.
14. Pro zatverdzhennya Poryadku nadannya ta anulyuvannya mytnytseyu statusu upovnovazhenoho (skhvalenoho) eksportera: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.10.2014 roku № 1013 [On the approval of the Procedure for granting and canceling the status of an authorized (approved) exporter by customs: order of the Ministry of Finance of Ukraine dated October 7, 2014 No. 1013]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-14#Text>.
15. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Zvity pro diyal'nist' [Ministry of Economy of Ukraine. Activity reports]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5ab7e1e4-e9a5-4c0c-b53a-69d1788c327a&tag=ZvitiProDiiialnist>. (in Ukrainian)
16. Podatkovyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. no. 2755 [Tax code of Ukraine: Law of Ukraine from 02.12.2010 no. 2755]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>. (in Ukrainian)
17. Dyrektyva Rady 92/82/YEES "Pro aproksymatsiyu stavok aktsyznykh zboriv na naftoprodukty" vid 19.10.1992 roku [Council Directive 92/82/EEC "On Approximation of Excise Duty Rates on Petroleum Products" from 19.10.1992]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_371#Text.
18. Excise duties and mechanisms for partial refunds on diesel in Europe. Available at: <https://www.cnr.fr/en/excise-duties-and-mechanisms-partial-refunds-diesel-europe>.